

Vi firar Ålems kyrka 175 år!

Vår kyrka i Ålem firar 175 år nu i höst, men det är ingen gammal och trött kyrka utan en kyrka som förbereds för att möta framtidens utmaningar och gudstjänstliv. Det pågår ständigt arbete med att såväl bevara kyrkorummets historiska prägel som att anpassa detsamma för de aktiviteter som församlingen idag bedriver i kyrkan. Antalet hög- och veckomässor som firas i kyrkan är idag större än för tio, tjugo eller trettio år sedan. Samtidigt har församlinglivet förändrats i takt med att samhället har förändrats vilket ställer andra krav på kyrkorummets funktionalitet, historia och ekonomi. Människor lever ett mer rörligt liv idag, där arbete och fritid, och ibland också gudstjänstlivet i större utsträckning bedrivs på annan ort än i hemförsamlingen. Dessa faktorer gör att Ålems kyrka vid vissa gudstjänster är välfylld medan andra gudstjänster endast besöks av ett fåtal. För närvarande arbetar församlingen med att inrätta ett mindre kapell i Sakristian vilket kan fungera som gudstjänstlokal vid t.ex. veckomässor. Arbetet i församlingen är därför en ständig process där kyrkans verksamhet planeras med såväl korta som långa perspektiv. Kyrkorummet anpassas därför till de olika behov som uppstår på lång och kort sikt. Det är ett arbete som kräver noggranna teo-

logiska, ekonomiska och historiska överväganden. Arbetet sker ofta i samarbete med Växjö Stift, antikvariska myndigheter och experter på olika områden. Det är viktigt att församlingens medlemmar har ansvarskänsla och intresse för kyrkan, både de fysiska byggnaderna och kyrkan som teologisk institution. För mig klappar hjärtat starkt för kyrkans historia och jag har tagit hjälp av den legendariske antikvariern Manne Hofréns artikel om Ålems sockenkyrka för att få en inblick i den "nya" kyrkans tillblivelse.

Även om det i år är 175 år sedan kyrkan invigdes så börjar den "nya" kyrkans historia långt tidigare. Redan 1769 beklagade sig kyrkoherden Anders Svebilius inför sockenstämman över trängseln i kyrkan. Den gamla medeltida stenkyrka, som då utgjorde sockenkyrka i Ålem, rymde 444 personer vilket kan jämföras med den nya kyrkans ca 1000 personer. Den äldre kyrkan skall för tiden dessutom ha varit omodern och skröplig. Istället ville Svebilius se en utvidgning av kyrkorummet vilket skulle bekostas genom kollekt. Förslaget mottogs inte med någon större entusiasm av församlingen utan sköts istället på framtiden.

1781 begärdes häradsyn av kyrkan vilket ledde till att häradsrätten konstaterade ett stort renoveringsbehov. Församlingen blev genom detta tvungen att bygga om kyrkan vilket skulle visa sig bli svårt att få till stånd. Trots upprepade anbudsförfaranden så hade man år 1811 ännu inte lyckats lösa frågan om ombyggnad. Istället började tankar på en total nybyggnad att gro. Det finns ritningar av arkitekten P.W. Palmroth från 1807 och 1817 till en ny kyrka. Dock är det först när arkitekten S. Enander år 1827 lägger fram sina ritningar som beslut om nybyggnation fattas. Åren 1829-30 sattes planerna i verket och man började bygga den nya kyrkan strax öster om den äldre kyrkan, på den plats där den gamla klockstapeln hade stått. Det var den för tiden berömde kyrkobyggaren och byggherren Johan Holmberg från Linköping som fick ansvaret för byggnationen. Byggnaden stod klar under Karl XIV Johans 12:e regeringsår 1830, vilket en stentavla över kyrkans tornport vittnar om. En ny orgel, byggd av orgelbyggaren P.F. Strand installerades under åren 1841-42, 1861 fick predikstolen

Foto: Anne Martin-Åkesson

PROGRAM

Den 30 september 1832 invigdes Ålems kyrka av kalmarskopen Anders af Kullberg. Detta kommer att firas på olika sätt under lördagen den 29 och söndagen den 30 september.

Lördagen den 29 september
18.00 Aftonsångsgudstjänst enligt 1811 års handbok

Söndagen den 30 september
10.00 Festhögmässa med biskop Sven Thidevall. Därefter festmingel i församlingshemmet

11.45 - 13.30

-Kyrkvandring
-Biskop Sven Thidevall om dåtid, nutid och framtid
-Hästsjudsättning
-Ponnyridning
-Vagnutställning

sin nuvarande plats och altardekorationen sattes upp 1863. Den altartavla som kan beskådas i kyrkan, och föreställer Kristus på förklaringsberget, målades av bygdens egen son O. Pettersson år 1873.

Till den nya kyrkans hundraårsdag beslutades om renovering. 1926 gjorde arkitekten G. Pauli ritningar för detta och det verkställdes 1928. Kyrkan återinvigdes år 1929 och hade då fått en ansiktslyftning som passade tidens behov. Ålems kyrkobyggnad är en vital 175-åring som genom sin historia alltid funnits som en resurs för församlingen. Varje tid sätter sitt bomärke i kyrkan och de olika tidsepokenas stilar och uttryck kan läsas av i kyrkorummet. Det är summan av alla dessa tidtypiska avtryck som gör Ålems kyrka. Även vi och vår tid bidrar till skapa kyrkan i Ålem och när vi gör det sker det med ansvar, intresse och varsamhet men också med framtidstro och det moderna samhällets krav för ögonen.

Text: Christer Foghagen

Kyrkans arbete bland barn och ungdomar är mycket viktigt!

Vid Ålems kyrkas 175-årsjubileum deltar vår biskop Sven Thidevall. Församlingsbladet passade på att ställa några frågor till honom om kyrkans utveckling och framtid.

Vad tycker du är viktigt att satsa på för att fler ska komma till tro och till kyrkan?

-Vad vi vuxna gör för och tillsammans med barn och ungdomar tillhör de absolut viktigaste framtidsfrågorna i vår kyrka. De har det inte alltid lätt idag, de lever i en tid som är osäker på ett annat sätt än vad deras föräldrars var. Att få vara med om att bygga liv tillsammans med dem är en förmån med framtidssmak. Det finns mycket spännande barn- och ungdomsarbete i vårt stift. Här finns många goda exempel, både när det gäller barnarbete, förskolor, konfirmandarbete och ungdomsarbete. De goda exemplen behöver spridas, vi behöver bli bättre på att lära av varandra. Vi måste på ett systematiskt sätt tänka igenom hur vår dopuppföljning, i vid mening, kan förbättras.

Hur har kyrkan utvecklats från att ha varit kyrkan mitt i byn till den roll den spelar idag?

-Vi är inne i en samhällsomvandling som är ett epokskifte. Vi går från industrisamhället till ett annat samhälle, informations- samhället, kunskapssamhället eller vad vi nu kommer att kalla det. Det här innebär väl-

Personligt

Född: 8 december 1949 på Lidingö, Stockholms stift.

Familj: Hustrun Barbro

Församlingstjänst: Präst i Stockholms stift 1979-1987 (Spånga och Gustav Vasa församlingar samt studentpräst). Präst i Växjö stift 1987-1990 (komminister i Ålem).

Favoritbibelord: 1 kor. 3:11

Favoritpsalm: Psalm 702

Favoritmat: Ostkaka.

Tittar helst på: Allsång på Skansen.

Fritidssysselsättning: Tåg; stora, riktiga tåg och modelltåg.

Senast lästa bok: Vibeke Olssons "Skymningens nådatid"

Biskop Sven Thidevall, Växjö stift vid festgudstjänst i Kalmar (sommaren 2007).

Foto: Henric Fangréus/Växjö stift

digt stora påfrestningar inte bara för kyrkan utan för hela samhället. Alla institutioner och organisationer som har funnits långt tillbaks är i dag i gungning, och kyrkan är en av dem. Därför behöver vi hitta nya förhållningssätt, nya sätt att arbeta och nya sätt att vara tillsammans med människor. Det här är en jätteutmaning men det är fullt möjligt! Det finns goda exempel på att det går men vi har mycket arbete framför oss och det tycker jag är spännande.

Vad betyder kyrkan i samhället idag och i framtiden?

-Kyrkans betydelse i samhället idag är annorlunda än för bara några årtionden sedan. Det är uppenbart att vi måste tala om och se över vår självbild. Den självbild vi har är gammal och sitter djupt men den är inte verklighetsanpassad. Den säger att Svenska kyrkan omfattar alla i detta land men det stämmer inte.

Jag menar att då Svenska kyrkan inte längre är en folkkyrka som omfattar alla, måste även vår självbild förändras. Men det är en förändring som också väcker mycket sorg. Svenska kyrkan har ändå möjligheten att vara en folkkyrka som omfattar de flesta, men det är trots allt något nytt.

Vi kan hälsa de möjligheter vi har, se dem och ta vara på dem med glädje. Vi måste ta oss igenom sorgen.

Intervju Anne Martin-Åkesson